

AMERIKAANSE FEESTDAGEN

HALLOWEEN

De naam Halloween (Spreek uit: Hellowien). klinkt zo welluidend, en zo stichtelijk.

Het betekent: „Eve of all Hallows”, dat wil zeggen: de avond voor Allerheiligen. Allerheiligen wordt als een zeer plechtige kerkelijke feestdag gevierd en wel op 1 November. De avond voor Allerheiligen, Halloween, valt dus op 31 October. Geheel in tegenstelling met die welluidende, plechtige naam, is de viering van Halloween. Het is meest een feest van de jeugd. Op Halloween kun je niet gek en dol genoeg doen. Lang van te voren verzint de jeugd, welke malle streken ze nu weer eens op Halloween zullen uithalen. En hoe ze toch vooral goed geheimzinnig zullen doen. Elkaar verschrikken met verkleedingen. De meisjes willen heksen zijn op bezemstelen, de jongens dragen uitgeholde pompoenen rond, waarin gruwelijke gezichten zijn gesneden en waarin een kaars brandt, die het gesneden gezicht er afschrikwekkend uit laat zien. Sombere geluiden worden gemaakt, met ketens gerammeld, het lawaai van aanvallende katten nagedaan. En wie een opgezette uil meester kan worden, is goed uitgerust. Die op de schouder gezet, een pakje aan als van een tovenaars, zwart satinet bezet met geheimzinnige figuren, een dophoed op, een toverstaf in de hand — hocus pocus pas, ik wou, dat 't altijd Halloween was! — Daar gaat de jongen de straat op en voegt zich, dolle buitelingen en sprongen makend, bij zijn makkers, die hem nog weer trachten te overtreffen in dwaasheid. De geleerden hebben uitgemaakt, dat al dat mal-doen een zeer diepe grond heeft. Waarschijnlijk weet niemand der opgewonden kinderen iets van de duizende jaren oude oorsprong van hun Halloween.

In de tijd van 't Romeinse Rijk, dus te beginnen honderde jaren vóór onze jaartelling, vereerde men in de late herfst de Godin Pomona, zij, die de oogst had doen gedijen, met geheimzinnige huldebetuigingen en geheimzinnige feestelijk-

heden. Dergelijke feestelijkheden bleven bestaan, toen men al lang de Godin Pomona vergeten was.

Het Christendom deed zijn intrede, in Rome, in West Europa. Men bleef vasthouden aan het geheimzinnige feest op het eind van de herfst. Al wist men, dat het volstrekt in strijd was met wat de Kerk leerde, toch bleef men geloven en elkaar vertellen van heksen en geesten, die verschijnen en rondswaaien in de nacht van 31 October op 1 November.

De West-Europeanen, die naar Amerika trokken en dat bevolkten, brachten het oude feest van de herfst over. Zeer veel Ieren zijn uitgetrokken naar Amerika om zich daar voorgoed te vestigen. Zij geloofden nog aan een afzonderlijke verschijning op Halloween. Namelijk die van Jack-o-lantern of wel van Jack met de lantaarn. Dat zou een verstokte oude man zijn geweest, vrekkelig en schraperig, niemand helpend met zijn geld, zelfs niet in de bitterste nood. Toen hij stierf, mocht hij daarom niet in de Hemel komen. En ook de Hel was voor hem gesloten, want te vaak had hij de spot gedreven met de Duivel. Nu moest hij met een lantaarn rondzwerven, voor eeuwig. De kinderen, die zo'n schik hebben, omdat hun uitgeholde pompoen zo goed gelukt is en er zo angstwekkend uitziet met de gloeiende ogen en de brede mond, noemen hun pompoen: „Jack-o-lantern en weten misschien niet eens meer, waarom ze nu juist zulk een speeltuig kozen.

Halloween is een echt kinderfeest. Troepen jongens en meisjes, allen verkleed, begeven zich op de straten, halen allerlei kattetekwaad uit, zingen grappige liedjes:

Vier met ons een lustig Halloween!

We gaan er op uit om spoken te zien —

En ze gaan bellen aan de deuren, om wat te vragen. Ja, zowaar, ze zamelen geld in, of, als

men vruchten of koek wil geven is 't ook goed. In alle geval, ze gaan voortaad maken om na hun omzwervingen ergens gezellig bij elkaar te gaan zitten peuzelen . . .

Zo goed als altijd krijgen ze wat. Ook dit gebruik heeft een zeer diepe achtergrond. Dat men zo makkelijk vraagt — 't komt, omdat men overtuigd is: Iedereen heeft deel aan de overvloed die de Herfst gebracht heeft. Dat men zo makkelijk geeft, 't is ook, omdat men weet: Van de oogst wordt *geofferd*. Aloude gebruiken. Toch is 't niet makkelijk voor een volwassene, zijn of haar geduld te bewaren op Halloween. Allereerst komt er voor de volwassenen heel wat kijken, eer ze met een gerust hart kunnen gaan afwachten, wat Halloween hun brengen zal. Alle „tilbare have” uit voor- en achtertuin moet binnenshuis achter slot en grendel. Tuinmeubelen, droogrekken, emmers, Anders kun je er de volgende dag naar lopen zoeken en je vindt de boel pas een half uur verder terug. De scharnieren van uw tuinhekje mogen wel stevig zijn — Het is een gewilde grap, het tuinhekje uit de scharnieren te lichten en er mee aan de wandel te gaan.

Nu wat het geduld betreft gedurende Halloween. Verleden jaar kreeg ik er zo'n aardige brief over van een Amerikaans meisje van even twintig jaar:

„Op Halloween was ik alleen thuis. Vader was naar mijn zuster. (Het meisje vervulde de plaats van de overleden moeder). De broers waren er natuurlijk op uit. Ze hadden prachtige Jack-o-lanterns! Zus was op een gecostumeerd Halloween-partijtje. U had haar moeten zien in haar heksenpakje en op haar bezemsteel!

Ik dacht: „Nu ga ik schrijven aan mijn zuster in Californië”. (De schrijfster woont in Michigan).

Nèt was ik begonnen, of daar klopte het eerste troepje Halloweeners op de deur en zongen een liedje. Ik had allerlei klaar liggen. Ze kregen ieder een paar dollarcenten van me. Twintig minuten later de tweede, grotere troep. Ieder een mooie rode appel. Een half uur later —

alweer kloppen. Goed, ieder een krentenbroodje. Het waren er tien! Nog eens een groep — dat waren er zes, die riep ik binnen en gaf ze ieder een glas limonade.

Als U toch had gezien, zoals ze zich toegetakeld hadden, om bang van te worden! —

Katermaskers, uilenmaskers, vodden van kleren met gekke figuren er op.

Ik denk: „Nu nog één keer — dan is 't uit, en dan heb ik ook niets meer voor ze. Goed, daar waren er weer. Ieder een sinaasappel. En toen deed ik de deur op slot en ik denk: als ik nu nog niet genoeg aan Halloween gedaan heb! Een kwartier later: klop, klop! Ja, denk ik. Klop maar toe — ik schrijf door, ik doe niet open. Harder kloppen. Ik liet ze kloppen. Toen werd het héél stil buiten. En ik denk: O, hemel, ze zullen mijn raam toch niet met paraffine insmeren! Ik gunde hun de pret niet, dat ik tussen de gordijnen door kwam kijken. Maar leuk vond ik het niets. Want je kunt er de paraffine niet anders afkrijgen dan door op je gemak met een mesje afkrabben, en ik had de volgende morgen juist de grote was! En bovendien: zo'n toegetakeld raam is gewoon je schandvlek! Ieder denkt, dat je gierig bent geweest en de Halloweeners niets gegund hebt. Een poosje later, geschuifel van voeten. Ze trokken af. Ik kijk door een reet van 't gordijn. Ja hoor, net of je in een dichte grijze mist kijkt. Het was juist het laatste troepje geweest. Of wie volgt had aan het bestreken raam gezien, dat hier niets meer te halen viel.

Vader kwam thuis. Wat had ik 't land, toen hij

echt boos zei: „Nou, jij bent ook niet in de echte Halloween-stemming geweest. Waarom heb je niet wat gegeven?”

's Morgens vroeg mijn getrouwde zuster. — Ze was nog in 't voortuintje en daar riep ze 't al: „We zullen jou moeten leren Halloween vieren.” En toen moest ik 't raam gaan afkrabben. — Drie volle uren was ik er mee bezig. — Mijn armen hingen erbij. En daarna de grote was. Die Halloween zal me heugen! Hebt U in Holland ook zo iets?”

Ja, zowaar, we hebben in Holland ook zo iets. Behalve wat ik uit eigen ondervinding weet, omdat ik nogal thuis ben in de Gelderse en de Overijsselse Achterhoek, heb ik 't een en ander nagesnuffeld in een mooi boek: J. ter Gouw: De Volksvermaken.

Op 't platteland en in de kleine steden en plaatsen: ik noem: Friesland, Hoorn, Elburg, Ootmarsum, de Gelderse Achterhoek, vieren de jongens op de avond van de elfde November het Sint Maartensfeest. Ook de oorsprong van dit feest ligt in het verre duister der eeuwen, tot zeer ver in de heidense tijd. Het zou het feest ter ere van den Wintergod zijn. Men ging zich voorbereiden op de winter en maakte daarom voorraden. De jongens trokken uit met zakken en manden en zongen hun liedjes:

Sinte Maarten is zo koud
Geef 'm een turfje of een hout —
Om 'm wat te warmen
Met zijn blote armen —
Geef wat, hou wat,
't Volgend jaar weer wat!

Ook hier barstte de woede los, als er niet gegeven werd. Honeud werd gezongen:

Een zakkie met zemelen,
een zakkie met kruit —
Hier hangt de gierige duvel uit!

De eerste regel bevat twee allerverschrikkelijkste vervensingen. „Een zakkie met zemelen” be-

tekent: „broodsgebrek” en „een zakkie met kruit,” liefst niets meer of minder dan de brandstapel. De tot de brandstapel veroordeelden kregen een zakje met kruit mee op het hart, om aan hun lijden sneller een eind te maken.

En al was de aldus verwenste nog zo in touw geweest, de lieve Sint-Maartensavond lang — iedereen werd toch nog boos 'op 'm en verweet 'm „Nou, jij hebt ook al niks voor Sint-Maarten over.” —

Merkwaardig vind ik 't, dat ik verleden jaar in een zeer groot warenhuis in Rotterdam een keurige collectie Halloween-artikelen heb gezien en er ook van gekocht heb. Crêpe-papieren tafellakens, kunstig bedrukt met al maar vliegende heksen, fladderende uilen, katten met vurige ogen, jongens met grote uitgesneden pompoenen, die iemand huiveringwekkend toegrijsden. Servetjes met dezelfde motieven. Uitnodigingskaarten voor Halloween-partijen, alweer aldus versierd. Naamkaartjes voor aan tafel. Uilen en poesen om neer te zetten, spookachtige beeldjes. 31 October is het Halloween.

Vier met ons een lustig Halloween,
We gaan er op uit om spoken te zien!

NANNIE VAN WEHL.

RIJMRAADSELS

Mijn eerste is wel in hond,
maar het is niet in kat:
Mijn tweede is niet in rond,
maar het is wel in plat,
Mijn derde is wel in lief,
maar het is niet in stout;
Mijn vierde is niet in goed,
maar het is wel in fout.

Mijn vijfde is wel in hand,
maar het is niet in voet.
Mijn zesde is niet in muil,
maar het is wel in snoet.
Mijn laatste is niet in os,
maar het is wel in stier,
En mijn geheel, dat is:
een groot, dikhuidig dier.